

NVE

Begrunnelse for utredningsprogram – reindrift Vindkraftprosjekter i Finnmark

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshavere

Se liste i kap. 1

Referanse

Dato

25.06.2025

Ansvarlig

Inga Nordberg

Saksbehandler

Erlend S. Finstad

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

1	Innledning.....	4
1.1	De 11 vindkraftprosjektene	4
1.2	Høring, konsultasjoner og innspillsrunder	4
1.3	Valg av hovedmetodikk	4
1.4	Felles kunnskapsgrunnlag for overlappende utredninger	5
2	Kommentarer med relevans for alle prosjektene	5
2.1	Innspill til «Kraft- og industriløft for Finnmark»	5
2.2	Medvirkning.....	6
2.3	Direkte og indirekte påvirkning.....	7
2.4	Nullalternativet	8
2.5	Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap.....	8
2.6	Arealbrukskartene.....	8
2.7	Alternative løsninger.....	9
2.8	Samlede virkninger	9
2.9	Avbøtende tiltak.....	10
2.10	For- og etterundersøkelser	10
2.11	Forholdet til SP artikkel 27	10
3	Kommentarer til enkeltprosjektene.....	10
3.1	Reinelva vindkraftverk.....	10
3.2	Skarvberget vindkraftverk.....	11
3.3	Skjøtningsberg vindkraftverk.....	11
3.4	Svartnakken vindkraftverk	11
3.5	Nordkyn vindkraftverk.....	11
3.6	Bjørnvikuva vindkraftverk.....	11
3.7	Oksefjorden vindkraftverk.....	11
3.8	Kjøllefjord vindkraftverk.....	11
3.9	Laksefjorden vindkraftverk	11
3.10	Rubbedalshøgda vindkraftverk.....	12
3.11	Hamnefjell vindkraftverk trinn 3	12

1 Innledning

Dette dokumentet gir begrunnelsen for utredningsprogrammene til temaet reindrift for 11 vindkraftanlegg i Finnmark. Utredningsprogram for de øvrige temaene ble fastsatt 25.04.2025. Disse og et felles bakgrunnsdokument er tilgjengelig på [NVEs nettsider](#). Utredningsprogrammene er gjeldende grunnlag også for konsekvensutredningene (KU) til kommunens områdereguleringsplaner etter plan- og bygningsloven, som behandles parallelt med konsesjonssaken.

1.1 De 11 vindkraftprosjektene

Prosjekt	Kommune	Tiltakshaver	Kommentar
Reinelva	Nordkapp	Fortum Nordkraft Vind	
Skarvberget	Porsanger	Fortum Nordkraft Vind	
Laksefjorden	Lebesby	Finnmark kraft/Fred. Olsen	
Kjøllefjord	Lebesby	Statkraft	Fornyelse og utvidelse
Skjøtningberg	Lebesby	Aneo	Overlapper med Svartnakken
Svartnakken	Lebesby	Green Nordic	Overlapper med Skjøtningberg
Nordkyn	Lebesby og Gamvik	Statkraft	Overlapper med Bjørnviktua og Oksefjorden
Oksefjorden	Lebesby og Gamvik	Arktis Energi AS	Overlapper med Nordkyn og Bjørnviktua
Bjørnviktua	Lebesby og Gamvik	Fortum Nordkraft Vind	Overlapper med Oksefjorden og Nordkyn
Rubbedalshøgda	Berlevåg og Båtsfjord	Kongsfjord Energi AS	Overlapper med Hamnefjell trinn 3
Hamnefjell trinn 3	Båtsfjord	Finnmark kraft	Overlapper med deler av Rubbedalshøgda

1.2 Høring, konsultasjoner og innspillsrunder

Reindrift var det temaet som ble mest omtalt i høringsrunden høsten 2024. Av rundt 230 aktører som sendte høringsuttalelse, var det 51 som kommenterte reindrift eksplisitt.

Siden fastsettelse av utredningsprogram for andre tema i april, har NVE gjennomført to konsultasjoner med samiske interesser, i tillegg til de 13 konsultasjonene som ble gjennomført tidligere. Protokollene er godkjent av begge parter. Reinbeitedistriktene (RBD) 7, 9, 13 og 16 og Sametinget fikk protokollført at de ønsket å kommentere et komplett forslag til utredningsprogram før det ble besluttet. De har benyttet seg av dette. Også Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og Landbruksdirektoratet har hatt det komplette forslaget til gjennomsyn. NVE har fått verdifulle innspill både skriftlig og i møter. En rekke innspill er tatt inn i fremlagte forslaget, mens andre innspill ikke er tatt til følge. Dette kommenteres nedenfor.

Det gjenstår en runde med oppfølging av protokollene for Sametinget og RBD 9, som har krevd videreføring av konsultasjonene dersom NVE ikke følger opp noen konkrete momenter fra innspillsrunden.

1.3 Valg av hovedmetodikk

Det pågår et arbeid med ny metodikk for utredninger av virkninger for reindrift i regi av Landbruksdepartementet. NIBIO har oppdraget med å utarbeide metoden. Oppdraget er en del av regjeringens «[Tiltakspakke for reindrift og energi](#)» fra desember 2023. NVE har fått opplyst at arbeidet med å fastsette ny metodikk fortsatt vil ta tid etter at NIBIOs rapport er levert. Prosessen for det videre arbeidet er ikke avklart.

Samtidig forutsettes det en god fremdrift på konsesjonsprosessene utfra målsetningene i regjeringens «Kraft- og industriløft for Finnmark».

Det er ikke avklart når arbeidet med ny metodikk vil være ferdigstilt, og NVE kan ikke vente med å fastsette utredningsprogrammet til det er klart. Dette er avklart med Energidepartementet.

NVE har derfor valgt å referere til Statens vegvesens etablerte [KU-veileder V712](#) for den grunnleggende metoden. Denne er basert på å sette konsekvensen utfra vurderinger av *verdi* på aktuelle ressurser/forekomster/interesser og den forventede *påvirkningen* på disse fra utbyggingstiltaket. Denne metoden er videreført i NIBIOs forslag¹, som NVE har fått presentert i et eget møte med dem.

NVE har valgt å justere i den praktiske fremgangsmåten i V712 for å styrke reindriftens medvirkning, og for å utvide utredningsområdet knyttet til samlede virkninger, men vi har ikke gjort noe med den nevnt verdi-/og påvirkningsbaserte hovedmetoden.

Reinbeitedistrikt 9 kommenterer i protokollen etter konsultasjonen at «utredningsprogrammet er ekstremt viktig, for å få en konsekvensutredning (KU) med høy kvalitet som gir et godt beslutningsgrunnlag. Distriktet mener at utkastene til utredningsprogram i meldingene nå er veldig korte, og langt fra å være i tråd med regelverket. Disse må presiseres mye».

NVE mener at det fremlagte utredningsprogrammet er klart innenfor både regelverket og alminnelig norsk KU-praksis.

1.4 Felles kunnskapsgrunnlag for overlappende utredninger

For prosjekter knyttet til sommerbeite i samme reinbeitedistrikt (RBD), forutsetter vi samarbeid om kunnskapsgrunnlaget for temaet reindrift som følger:

1. Porsanger (RBD 16): Reinelva og Skarvberget
2. Nordkyn nord for Hopseidet (RBD 9): Kjøllefjord, Skjøtningberg, Svartnakken, Nordkyn, Bjørnviktuva og Oksefjorden
3. Varanger (RBD 7): Rubbedalshøgda og Hamnefjell trinn 3

2 Kommentarer med relevans for alle prosjektene

Kommentarene i dette kapittelet følger det gjennomgående oppsettet som er brukt for alle de 11 utredningsprogrammene. Forhold som gjelder det enkelte prosjekt er kommentert i kap. 3 33.

2.1 Innspill til «Kraft- og industriløft for Finnmark»

Sametinget varsler at manglende konsultasjon rundt beslutningen om [«Kraft- og industriløft for Finnmark»](#) gjør at «planene for vindkraftutbygging og nettutbygging i Finnmark må [...] stilles i bero i påvente av en nærmere rettslig avklaring av om godkjent endret plan for PUD/PAD² av Melkøya er gyldig. Ugyldigheten av dette vedtaket betyr at det ikke er grunnlag for vindkraftutbyggingen som er planlagt i Finnmark. [...]

Dersom planleggingen av vindkraftprosjektene ikke stilles i bero er det viktig at utredningene foretar reelle samfunnsøkonomiske analyser der også konsekvensen av at Melkøya ikke blir elektrifisert blir analysert. De samfunnsøkonomiske konsekvensene må også tallfestes for reindrift og annen samisk utmarksbruk».

¹ Den er også benyttet i Miljødirektoratets overordnede veiledning ([M-1941](#)).

² PUD=Plan for utvinning og drift av en petroleumsforekomst; PAD=Plan for anlegg og drift av innretninger for transport og for utnyttelse av petroleum

Denne og andre generelle uttalelser knyttet til «Kraft- og industriløft for Finnmark» er registrert, men kommenteres ikke videre i dette bakgrunnsdokumentet. Utredningsprogrammene setter uansett en rekke krav til vurdering av samlede virkninger, med konkret referanse til vindkraft- og nettutbygging som er motivert direkte utfra «Kraft- og industriløftet».

2.2 Medvirkning

Mange innspill kommenterer behovet for betydelig medvirkning fra reindriftsutøverne. Kravene til medvirkning er skjerpet, men ikke alle innspill er imøtekommet.

2.2.1 Relevante parter innenfor reindriften

Det er etter hvert godt etablert at reinbeitedistriktene involveres i saker om energiutbygging. Samtidig er vi kjent med at distriktene er presset på administrativ kapasitet, og at denne påvirkes av en årssyklus med skiftende arbeidspress. Vi vet også at reindriftsutøvernes rettigheter ligger på siida-nivå til dels på individuelt nivå.

For å balansere hensynet til oppfølging av rettighetshaverne med en praktisk mulighet for å gjennomføre utredninger, har vi presisert kravet om at utrederne skal forholde seg aktivt til den enkelte siida, så sant «det ikke er enighet om at reinbeitedistriktet håndterer deres interesser fullt ut». Vi har også tatt med et krav om vurdering av konsekvensen for enkelte rettighetshavere dersom de rammes særlig hardt av tiltaket.

2.2.2 Forutsetninger for samarbeid

Flere aktører, inkludert Amnesty International Norge og Stiftelsen Protect Sápmi, påpeker at folkerettslige prinsipper skal vektlegges innenfor rammen av konseptet «Free Prior and Informed Consent» (FPIC). Dette innebærer blant annet økonomisk kompensasjon til distrikter/siidaer for deltakelse i prosessen. Vi er kjent med at tiltakshaverne har inngått eller jobber med prosessavtaler mot reindriftsaktørene der slik finansiering er ett element. NVE er positive til at det inngås slike avtaler, og har satt krav i utredningsprogrammene om at reindriftsutøverne får dekket kostnader på en måte som gjør det mulig å delta aktivt i prosessene.

Til de mer generelle forutsetningene knyttet til FPIC, oppfatter NVE at de på mange punkter er relevante, men at de samtidig har for uklar status, innholdsmessig og juridisk, til at de kan settes som konkret målestokk for utredningskravene.

2.2.3 Involvering i valg av utreder

Mange hørings- og konsultasjonsparter har bedt om at aktuelle reindriftsaktører skal involveres i valg av utreder. De har samtidig kritisert dagens ordning – der utreder bestilles og betales av tiltakshaver – for å hindre fri og uavhengig utredning. Kritikken er særlig tydelig når det gjelder samiske spørsmål og reindrift. I tillegg til mer generelle innvendinger, refereres det ofte til ordlyden i ILO-169 artikkel 7.3, hvor det påpekes at originaltekstens begrep «co-operation» bør tolkes strengere enn den offisielle norske oversettelsen «i samarbeid med», og at artikkelen skal forstås som et krav om medbestemmelse, også i valg av utreder.

NVE forholder seg til den alminnelige forutsetningen i gjeldende lovverk og i anerkjent internasjonal praksis for konsekvensutredninger, der alt ansvar for utredning av konsekvenser fra egen virksomhet (finansiering, bemanning, kvalitetssikring etc.) ligger på den som skal gjennomføre et tiltak. I dagens lovverk er det også tydeliggjort at konsekvensutredningene skal gjennomføres av fagpersoner med relevant kompetanse på det konkrete faget. Vi mener at den økte presiseringen av hva som skal utredes sammen med kravene til involvering av reindriftsinteressene, er gode bidrag til at utrederne leverer et etterprøvbart og relevant beslutningsgrunnlag.

2.2.4 Kvalitetssikring som del av medvirkning

Innhenting av erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap direkte fra reindriftsutøverne er en sentral del av reindriftsutredningene, og har blitt etterspurt i en rekke innspill. Samtidig har håndteringen av slik kunnskap i mange tilfeller blitt kritisert etter publisering, ikke minst fordi reindriftsutøverne ikke har kjent seg igjen i fremstillingen. Dette kan skyldes språklige utfordringer, som kommentert nedenfor, men også rene innholdsmessige misforståelser.

Vi legger derfor til grunn at informasjon fra muntlige kilder skal kvalitetssikres gjennom en utveksling mellom utreder og de aktuelle kildene, der disse får anledning til å gjennomgå og kommentere et skriftlig utkast. Dersom det kommer frem ulike konklusjoner og anbefalinger, for eksempel gjennom kommentarer i kvalitetssikringen, er det satt krav til at dette skal vises og begrunnes i fagrapporten. Reindriftsutøvernes egne vurderinger vil dermed bli en del av beslutningsgrunnlaget.

Dette innebærer bruk av reindriftsutøverne som kilde, men det betyr *ikke* krav til samtykke fra de involverte til utrederens vurderinger og konklusjoner. Dersom det er uenighet mellom utreder og reindriftsutøvere om forståelsen av informasjonen, skal dette vises og begrunnes i fagrapporten. Det samme gjelder situasjoner der det er utrederen forstår at konklusjoner og anbefalinger går mot deres reindriftsutøvernes vurderinger.

Vi har imidlertid ikke satt krav om uavhengige tredjepartsvurderinger (ofte kalt «second opinion»). Vi prioriterer heller strenge krav til den ordinære utredningen. Begrunnelsen for dette er blant annet at dette er ressursmessig problematisk i en situasjon med knapphet på utredere innenfor disse fagområdene. Samtidig har NVE hele tiden åpning for å be om tredjepartsvurderinger dersom utredningene ikke er tilstrekkelige.

2.2.5 Bruk av samisk språk

Manglende samisk språkkunnskap blant utredere er en gjennomgående utfordring, og tema for en lang rekke høringsuttalelser.

NVE har satt krav til at utredere behersker «nordsamisk tilstrekkelig til å forstå stedsnavn og aktuelle begreper knyttet til reindrift, og å kunne sette denne kunnskapen i system». Det forutsettes med andre ord at utredere skal kunne forholde seg til den viktigste begrepsbruken, og kunne kommunisere aktivt med utøverne. Alternativt må vedkommende ha støtte av en autorisert tolk eller en samisktalende person med relevant erfaring fra reindrift.

NVE mener at dette skal balansere hensynet mellom samiskspråklig kompetanse, tilgang på fagutredere og praktisk gjennomføring av samarbeidet, særlig i felt.

2.3 Direkte og indirekte påvirkning

Det har kommet en rekke innvendinger mot det foreslåtte skillet mellom krav til direkte og indirekte påvirkning, som ble gjort i det utkastet vi sendte reinbeitedistriktene og sentrale organisasjoner. Det pekes på at «indirekte påvirkning» per definisjon ville bli vurdert som mindre viktig enn «direkte virkninger».

NVEs intensjon var å få frem den konseptuelt viktige forskjellen mellom virkninger som følger direkte av anlegget det søkes om – som utbyggeren kan påvirke – og andre typer virkninger. Selv om slike «indirekte virkninger» styres av helt andre forhold, må de inkluderes i det komplette konsekvensbildet.

NVE mener at det er tatt hensyn til innvendingene gjennom en tredelt kategorisering av arealene: 1) direkte berørt gjennom inngrep; 2) indirekte berørt gjennom påvirkning på driftsmønsteret; eller 3) del av årssyklusen for brukere av direkte berørte arealer (i praksis hele reinbeitedistriktet).

Denne løsningen gir en betydelig utvidelse av utredningsområdet sammenlignet med vanlig praksis. Den gjør også begrepet «influensoverråde» lite relevant, siden det ikke nødvendigvis er en direkte påvirkning eller «influensover» fra tiltaket til vinterbeitene. Samtidig kan endringer i vinterbeiteforholdene ha stor betydning for bruken og verdien av sommerbeitene.

2.4 Nullalternativet

Nullalternativet er viktig som et sammenligningsgrunnlag for hvilke konsekvenser som kan forårsakes av et tiltak eller plan. Dette har vært et tilbakevendende tema i høringsuttalelser og konsultasjoner. Vi har lagt til grunn kravene i [Miljødirektoratets veileder](#)³, men med spesifiseringer der vi mener at dette er nødvendig.

Dette gjelder blant annet en vurdering av effekter fra pågående klimaendringer, som forventes å bli av stor betydning for naturmangfold og mange typer utmarksbruk, og der det er stor usikkerhet knyttet til blant annet endringshastigheter og sårbarhet for reindrift. Dette er i tråd med mange innspill.

2.5 Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap

Flere aktører understreker viktigheten av å hente innerfaringsbasert og tradisjonell kunnskap. For eksempel skriver Statsforvalteren at tradisjonell kunnskap skal vektlegges og anerkjennes i like stor grad som forskningsbasert kunnskap. Sametinget skriver at utredningen må bygge både på forskning, forvaltningskunnskap, forvaltningsdata og samisk urfolkskunnskap. Amnesty anbefaler utredning som inkluderer tradisjonell kunnskap, mens reinbeitedistrikt 9 skriver at utredningen skal basere seg på relevant erfaringsbasert kunnskap.

NVE presiserer i utredningsprogrammet at utredere skal innhente erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap, og ta dette med i vurderingene. Vi setter likevel ikke noe krav til at den skal «vektlegges og anerkjennes i like stor grad». NVE legger til grunn at kvalitet og relevans på både tradisjonell og forskningsbasert kunnskap vil variere mellom saker og situasjoner, og vi tar i utredningsprogrammet ikke stilling til hvordan ulike typer kunnskap vektlegges i konsekvensvurderingen.

2.6 Arealbrukskartene

Både Statsforvalteren og flere reinbeitedistrikter påpeker at reindriftskartene i «Kilden»⁴ ikke er oppdaterte, og at de dermed ikke viser dagens bruk i distriktene. Statsforvalteren presiserer at kartene må ses i sammenheng med distriktenes egen distriktsplan, og understreker behovet for direkte dialog med distrikt og/eller siida. Distrikt 9 mener at kartene må operere med samiske stedsnavn som reindriftsutøverne kjenner.

NVE er kjent med at arealbrukskartene på Kilden ikke er oppdatert, og at det er en prosess for å overføre ansvar for dette til reinbeitedistriktene. Da dette kan ta noe tid, har NVE presisert at informasjonen i kartene skal suppleres gjennom direkte kontakt med relevant distrikt eller siida. Distriktsplanene skal også brukes som kilde til informasjon.

³ Beskrivelsen av nullalternativet i Miljødirektoratets KU-veileder, M-1941

⁴ «Kilden» (kilden.nibio.no) er NIBIOs hovedkartløsning, og den viktigste inngangen til reinbeitedistriktenes arealbrukskart

2.7 Alternative løsninger

Det har kommet flere innspill, blant annet fra Statsforvalteren, om at manglende detaljering av alternative veiføringer er et gjennomgående problem for utredningene, særlig knyttet til temaet reindrift.

NVE har i dette utredningsprogrammet forholdt oss til den fremgangsmåten for planlegging av vindkraftanlegg som ligger til grunn for de siste endringene i plan- og bygningsloven og energiloven, jf. Kommunal- og distriktsdepartementets veileder, [«Planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraft på land»](#). Dette innebærer at endelig turbinplassering og detaljtraseer for internveier ikke fastsettes før i detaljplanfasen. Sannsynlige turbinplasseringer og sentrale veitraseer⁵ vil gå frem av den foreløpige⁶ layouten, som vil følge søknaden. Det vil oftest være flere alternative løsninger for adkomstveien, fra offentlig vei og inn til grensen for vindkraftanlegget.

2.8 Samlede virkninger

Samlede virkninger fra flere inngrep har vært tema i mange høringsinnspill og i alle konsultasjonene. Utredningsprogrammene som legges frem nå, presiserer at samlede virkninger skal vurderes for alle relevante tema, slik det også følger av KU-forskriften § 21⁷.

For reindrift presiserer vi at samlede virkninger skal fange opp andre relevante tiltak som er gjennomført eller vedtatt. Det skal også tas hensyn til nettanlegg under planlegging. Vurderingen skal ha en geografisk dimensjon som inkluderer belastning gjennom hele årssyklusen for reindriften, og en tidsdimensjon som tar hensyn til hvordan en serie tiltak og hendelser over tid, kan forklare dagens situasjon.

En særlig utfordring når det gjelder samlede virkninger knyttet til reindrift, er konsekvenser som følge av pågående klimaendringer. Flere parter påpeker at det skal klargjøres hvordan klimavirkninger påvirker låsing av beiter og behov for bruk av andre årstidsbeiter om vinteren og hvordan forventet økt bruk om vinteren kunne påvirke beitekapasiteten til disse beitene om sommeren. Derneft poengteres det hvordan forventet høyere sommertemperaturer vil påvirke betydningen av høyereliggende områder og bruken av disse. Det er m.a.o. konsekvensen av de planlagte tiltakene i lys av fremtidens klima som skal vurderes. Dette er en rammebetingelse som ikke skyldes vindkraftutbygging, men der endringer kan påvirke driftsforhold og tålegrenser.

Statsforvalteren og Stiftelsen Protect Sápmi refererer til økt konflikt mellom jerv, gaupe og tamrein som følge av forskyvning av rovdyrhabitat, bl.a. ved at vindkraftanleggene presser alle dyrene sammen på mindre områder. De ber om at dette må inngå i vurdering av samlede virkninger. NVE anser dette som dekket av utredningskravene som allerede er gitt til temaet naturmangfold. Når det gjelder rovdyr som del av totalbelastningen for reindriftsnæringen er dette lagt inn som et moment i utredningsprogrammet.

Temaet folkehelse kan best forstås som en samlet virkning fra flere typer belastning. Vi har tatt inn en presisering om at helseeffekter for reindriftsutøvere skal vurderes, med psykososiale forhold som del av dette.

⁵ Veiføring mellom ulike deler av vindkraftanlegget inkludert skissering av løsninger for passering av eventuelt problematiske deler av terrenget.

⁶ Layouten i konsesjonssøknaden vil ikke være bindende (ref. kap. 2.11).

⁷ Forskrift om konsekvensutredninger § 21, nest siste ledd: «Samlede virkninger av planen eller tiltaket sett i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet skal også vurderes. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes.»

I forbindelse med «Kraft- og industriløft for Finnmark» planlegges det langt flere tiltak enn det vil være nettkapasitet til å bygge. Vurderingene av samlede virkninger må derfor sees i lys av at nettkapasitet og -tilknytning begrenser mulige kombinasjoner av anlegg. Det skal også belyses hvilke kombinasjoner som gir særlige store samlede virkninger. Både vindkraftanleggene og nødvendige nettløsninger skal inkluderes.

I henhold til Miljødirektoratets håndbok for konsekvensutredninger (M-1941) skal samlede virkninger inngå i fastsatt konsekvensgrad for det enkelte fagtemaet.

2.9 Avbøtende tiltak

Blant de mange som har nevnt avbøtende tiltak, mener Statsforvalteren at forslagene må være relevante og realistiske, og i tråd med tradisjonell reindrift. Landbruksdirektoratet, NRL og flere reinbeitedistrikt er opptatt av at avbøtende tiltak skal være konkrete, og presiserer at de ikke skal avvike fra tradisjonell drift. Landbruksdirektoratet peker også på at tiltak skal være diskutert og avklart med reindriften.

NVE mener at det er viktigere at reindriftsenheten på stedet er enig i at det er et godt avbøtende tiltak, enn at det er i tråd med tradisjonell drift. NVE har derfor ikke spesifisert at avbøtende tiltak skal være i tråd med tradisjonell drift, men at de skal være diskutert med reindriften. Det spesifiseres i utredningsprogrammene at det ved «forslag til avbøtende tiltak som avviker fra tradisjonell nomadisk reindrift, skal [...] fremgå særlig tydelig hvordan dette vurderes av de berørte reindriftspartene».

2.10 For- og etterundersøkelser

Behovet for for- og etterundersøkelser forutsettes vurdert for alle tema i alle saker. Dette inkluderer presisering dersom det er et mer omfattende behov for forundersøkelser for å sette et nullpunkt («baseline»), enn det som følger av utredningsprogrammene til konsekvensutredningen. De konkrete innspillene kommenteres til de enkelte sakene i kapittel 3.

2.11 Forholdet til SP artikkel 27

Høringsinnspill fra blant annet Statsforvalteren og Samerådet påpeker betydningen av de forpliktelser som følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP), artikkel 27. Gjennom menneskerettsloven er SP gitt forrang foran annen lovgivning. Hvis tvil, må det gjøres en vurdering av tålegrenser opp mot konvensjonen før det fattes et vedtak. En slik vurdering vil ligge til grunn for kommunens og NVEs beslutning. Det er ikke tiltakshavers ansvar å gjøre denne avklaringen. Plan- og utredningsprogrammet er lagt opp slik at det skal sikre tilstrekkelig grunnlag for vurderingen på myndighetssiden. Sametinget presiserer at dette setter særlig store krav til en god generell vurdering av samlede virkninger for reindriften.

3 Kommentarer til enkeltprosjektene

Det følgende er kommentarer knyttet til NVEs utredningsprogram for hvert av de 11 vindkraftprosjektene.

3.1 Reinelva vindkraftverk

Det forutsettes samordning av kunnskapsgrunnlaget for Reinelva og Skarvberget med utgangspunkt i felles oppfølging av sommerbeitet for reinbeitedistrikt 16, primært Skuohtanjárga siida.

Som påpekt av reinbeitedistriktet, Statsforvalteren o.a. er det viktig å vurdere utredningsbehovet knyttet til de tilgrensende siidaene i RBD 16, vest og nord for Skuohtanjárga siida; Máhkarávju med rett til flytting gjennom området og Jáhkenjárga, Rávdol, Márrenjárga, Boalotnjárga med aktivitet i vest og flyttleier nær

grensen for planområdet. Det er også risiko for konkurranse om beiter og blanding av flokkene dersom vindkraftanleggene fører til fortrengning for Skuohtanjárga siida.

Skuohtanjárga siida påpeker viktigheten av klimaendringene, som nevnt i kap. 2.8 og presiserer at tidligere inngrep ikke bare skal listes opp. De nevner også risikoen for at driften ikke videreføres av neste generasjon som et separat punkt. Utredningsprogrammet er ment å ivareta disse innspillene. Når det gjelder tidsdimensjonen i vurderingen av «samlede virkninger» i kap. 2.8, er det i dette tilfellet særlig vannkraftutbyggingen i Repvåg på 50-tallet, veibyggingen til Repvåg på 70-tallet og videre til Kåfjord på 80-tallet som er aktuelle holdepunkt.

3.2 Skarvberget vindkraftverk

For Skarvberget gjelder de samme kommentarene som for Reinelva.

3.3 Skjötningberg vindkraftverk

Det forutsettes samordning av kunnskapsgrunnlaget for de seks prosjektene nord for Hopseidet, med utgangspunkt i felles oppfølging av sommerbeitet for reinbeitedistrikt 9.

Statsforvalteren presiserer krav til vurdering av om gjerdeanlegget i Finnskaret kan brukes dersom vindkraftparkene blir realisert. Problemstillingen skal dekkes av det foreliggende utredningskravet.

3.4 Svartnakken vindkraftverk

Samme kommentar som for Skjötningberg.

3.5 Nordkyn vindkraftverk

Det forutsettes samordning av kunnskapsgrunnlaget for de seks prosjektene nord for Hopseidet, med utgangspunkt i felles oppfølging av sommerbeitet for reinbeitedistrikt 9.

Ifølge distriktet er området brukt som kalvingsland som per i dag ikke fremgår av arealbrukskartet. Området vil i sørøst ligge inntil oppsamlingsområdet ved Skillevannet. Den mulige virkningen må vurderes.

3.6 Bjørnviktuva vindkraftverk

Samme kommentar som for Nordkyn.

3.7 Oksefjorden vindkraftverk

Samme kommentar som for Nordkyn.

3.8 Kjøllefjord vindkraftverk

Det forutsettes samordning av kunnskapsgrunnlaget for de seks prosjektene nord for Hopseidet, med utgangspunkt i felles oppfølging av sommerbeitet for reinbeitedistrikt 9.

3.9 Laksefjorden vindkraftverk

Statsforvalteren påpeker at planområde er i mulig konflikt med en flyttlei for RBD 9 og et oppsamlingsområde. Dette er ikke kartfestet på en ordentlig måte, og må utredes.

RBD 13 presiserer at reintallet nylig er redusert til maksimalt antall for beitet. De mener at tap av områder vil gi reduksjon i reintall, avvikling av enkelte siidaandeler, med fare for brudd på SP 27. og at bærekraftig reindrift på gjenværende områder forutsetter at reintallet reduseres. Hvis ikke vil «yngre generasjoner vil velge bort reindrift». Dernest mener de at vurderingene av samlede virkninger må inkludere nedprioriterte vindkraftverk som Davvi. Konsekvenser av tidligere inngrep må beskrives og vurderes, ikke bare listes opp. Klimaendringer må med, også fremover i tid, opp mot forventet driftstid. Virkning av fremtidige inngrep må vurderes opp mot distriktets motstandsdyktighet.

NVE mener at disse kommentarene skal være håndtert i utredningsprogrammet, med unntak av inkludering av Davvi i vurderingen av samlede virkninger. Dette prosjektet med status «søknad stilt i bero» i NVEs konsesjonsregister er ikke under behandling, og skal ikke være en forutsetning for utredningene.

3.10 Rubbedalshøgda vindkraftverk

Det forutsettes samordning av kunnskapsgrunnlaget med Hamnefjell trinn 3 med utgangspunkt felles oppfølging av reinbeitedistrikt 7 og 6.

Høringsuttalelsen fra RBD 7 legger blant annet vekt på at ny utbygging må vurderes utfra erfaringene med konsekvensene fra de to eksisterende anleggene, Rákkočearru og Hamnefjell. Den samlede effekten på reinbeitedistriktet må sees i lys av disse anleggene, av de konsesjonsgitte, men utsatte utvidelsene på Hamnefjell og Rákkočearru, og av den omsøkte 420 kV-ledningen som krysser flyttleien på Seidafjellet. Utfra hvilke arealer som beslaglegges, og hvordan situasjonen har endret seg med de eksisterende anleggene, presiseres det at utredningene må gå inn på både kalveveker, dyrevelferden, arealfleksibiliteten, og tilgangen til parringsområder og høyereliggende luftingsområder.

For RBD 6 er det risikoen for sammenblanding med rbd7 sin flokk som er det mest sentrale. Også her anses totalbelastning knyttet til 420 kV-linjen på Seidafjellet som relevant.

NVE mener momentene nevnt over skal være fanget opp i utredningsprogrammet.

3.11 Hamnefjell vindkraftverk trinn 3

Det meldte vindkraftverket er en utvidelse av trinn 1 som ble satt i drift i 2016, og trinn 2 som fikk konsesjon i 2012, men som på grunn av manglende nettkapasitet har fått utsatt frist for oppstart til 31.12.2026.

Det forutsettes samordning av kunnskapsgrunnlaget med Rubbedalshøgda vindkraftverk med utgangspunkt i felles oppfølging av reinbeitedistrikt 7 og 6.

Øvrige kommentarer er som for Rubbedalshøgda.